

Claudia Schlaak:

Das zweigeteilte Baskenland. Sprachkontakt, Sprachvariation und regionale Identität in Frankreich und Spanien.

Berlin – Boston: De Gruyter, 2014. s. XIV + 337. Beihefte zur Zeitschrift für romanische Philologie, 387. ISBN 978-3-11-037239-7.

Tato kniha analyzuje aktuální jazykovou situaci na území obývaném mluvčími baskičtiny se zaměřením na vzájemné srovnání španělské a francouzské části Baskicka. Nejdříve se ve dvou úvodních kapitolkách vytyčují cíle knihy (1 *Einleitung*, s. 1–5) a (užitečně) popisuje stav bádání (2 *Stand der Forschung*, s. 7–14). Pak následuje historický oddíl (I *Historischer Teil*, s. 15–56), tvořený kapitolou o dějinách baskičtiny, zejména z pohledu jazykové politiky (3 *Sprachgeschichte und Sprachpolitik*, s. 17–56). Nato následuje oddíl o metodologických základech, na nichž je kniha postavena (II *Methodische Grundlagen der Untersuchung*, s. 57–105): v jeho první kapitole se líčí funkční variační lingvistika, pomocí níž se má uchopit popisovaná jazyková situace (4 *Funktionale Variationslinguistik*, s. 59–78); v druhé kapitole se pak definuje pojem regionální identity (5 *Das Modell «Regionale Identität»*, s. 79–105). Nejobsáhlejší je a jádro knihy tvoří třetí, empirický oddíl (III *Empirischer Teil*, s. 107–251). V jeho první kapitole se líčí, jak byla analyzovaná data sbírána (6 *Gegenstände der Untersuchung und die Datenerhebung*, s. 109–121). Pak následují nejdřív kapitola o podobách jazykové i metajazykové kompetence mluvčích baskičtiny (7 *Kompetenz der Variation*, s. 123–155) a potom kapitola o způsobech používání této kompetence (8 *Pragmatik der Variation*, s. 157–180). K tomu se přidává i kapitola o vlivech jazykové variace na samotné jazykové útvary v ní zapojené či přesněji řečeno o reflexi těchto vlivů mluvčími samotnými (9 *Linguistik der Variation*, s. 181–197). Konečně poslední kapitola líčí podoby identity mluvčích baskičtiny (10 *Regionale Identität*, s. 199–239). Knihu uzavírá shrnutí výsledků a výhled k dalším otázkám (11 *Zusammenfassung der Ergebnisse und Ausblick*, s. 241–251).

Empirickou adekvátnost této zajímavé knihy, na kterou jsme zde chtěli jen stručně upozornit, přirozeně musejí posoudit baskologové. Ostatním, zvláště pak těm, kdo se zabývají sociolingvistikou a jazykovým kontaktem, ji vřele doporučujeme. Jak ostatně napovídá i titul knihy, právě ze sociolingvistického a kontaktologického hlediska je situace baskičtiny zajímavá zejména nebo přinejmenším také tím, že území baskičtiny je rozděleno mezi dva státy s různými dominantními jazyky i s rozdílnou jazykovou politikou. Je pak poučné sledovat, jak se tato různost projevuje na (v zásadě) jednom objektu, totiž baskičtině. A o tom se právě můžeme dočíst u Claudie Schlaakové. Nebudeme proto, abychom zájemce nepřipravovali o potěšení z četby přehledně napsané knihy, prozrazovat, k čemu všemu došla; jen naznačíme (naznačovat můžeme), že jeden z klíčových – a řekněme, že očekávatelných – rozdílů mezi „španělským“ a „francouzským“ Baskickem je – zjednodušeně řečeno – ten, že v prvním se baskičtina u jejích mluvčích těší o něco větší prestiží, vůči španělštině se zaujímá větší distance a převažuje baskická identita, zatímco v druhém má baskičtina prestiž menší, francouzština v zásadě není vnímaná negativně a francouzská identita je silnou konkurencí identitě baskické. Konečně nás ještě napadá, že by bylo do budoucna zajímavé srovnat situaci

v „rozdvojeném“ Baskicku s jinými obdobně „rozdvojenými“ jazyky v Evropě, např. frízštinou nebo rétorománštinou.

Bohumil Vykypěl

Institute of the Czech Language of the AS CR, v. v. i.

Veveří 97, 602 00 Brno

Czech Republic

vykypel@iach.cz